

ИСТОРИЧАР ВЕЛИКОГ ЗАМАХА

Част ми је и задовољство да у својству министра Просвјете и науке у Влади Црне Горе промовишем четврту књигу из едицеје Историја Црне Горе у двотомном издању под називом *Саздање црногорске националне државе 1796-1878*, чији је аутор академик Бранко Павићевић.

Задовољство је утолико пријатније што се овим значајним подухватом Историјски институт Црне Горе огласио својом основном радном и професионалном дужношћу - истраживању, писању и публиковању историје Црне Горе. Појава ове нове књиге из црногорске историје за период од знаменитих побједа црногорске војске на Мартинићима и Крусима 1796 до окончања Берлинског конгреса 1878 означава период коначног и потпуног саздања црногорске националне државе, вријеме изградње њених државних и законодавних институција.

Академик Бранко Павићевић, историчар великог замаха, ерудита и писац бројних књига студија и чланака обрадовао нас је овом књигом од капиталног значаја за изучавање 19-вјековне историје Црне Горе. Урадио је, уз дужно признање за учињено управо оно што смо од њега и очекивали.

Желим овом приликом подсјетити да је на основу Уредбе Извршног вијећа Црне Горе од 1987. године Историјском институту Црне Горе повјерен изузетно сложен и тежак задатак - писања и публиковања књига из едиције Историја Црне Горе. Имала се у виду чињеница да је посљедњи том из ове едиције објављен 1975. године. Институт се прихватио деликатне обавезе, јер није је било лако наставити и реализовати. Улазило се у 19-ти вијек, епоху која није била довољно истраживачки обрађена у тадашњој историографији, а постојећа литература била је оптерећена бројним историографским и политичким контроверзама. У толико су напори за настављање рада на писање нових томова захтијевали стрпљив, упоран и стваралачки добро осмишљен рад који је подразумијевао врло кооперативну сарадњу редакција. Када се у томе није успјело у очекиваној мјери, рад је на овој најтежој, најсложенијој и најконтраверзнијој историјској дионици Историје Црне Горе, повјерен

академику Бранку Павићевићу, најпозванијем да, на основу својих бројних књига, студија и чланака, заокружи свој вишедеценијски истраживачки и стваралачки рад. Прихватајући овакав изазов, упркос одмаклих година, он нам је даровао моћну синтезу у виду капиталног дјела под називом *Саздање црногорске националне државе 1796-1878*.

Овим је коначно помјерено клатно историје Црне Горе заустављено сада већ далеке 1975. године. Надамо се да ће Историјски институт Црне Горе смоћи снаге да уз помоћ надлежних институција, не чекајући дуго, настави послове на бржем истраживању, писању и публикавању нових томова за периоде од 1878. до савремености. То је основна обавеза и прворазредни задатак ове институције која, уосталом, баштини најбоље традиције црногорске и југословенске историографије.

А, на питања тегобног саздавања црногорске националне државе, уз много неразумијевања и “притиске са стране и отпоре изнутра”, академик Бранко Павићевић загладан у XX вијек поручује: “Ако су очекивали да таквих притисака неће бити у XX стољећу, или не барем у толиком опсегу - дубоко су се варали. Такви и слични притисци су се, удвостручили у стољећу у које смо већ снажно закорачили”.

С тога се надам да ће Институт у овом сложеном и одговорном послу имати стручну, научну и стваралачку помоћ академика Бранка Павићевића.

Уз ово очекивање желим вам успјех у будућем раду.

Проф. др Слободан Бацковић